
Søker

Institusjonsopplysninger

Institusjonsnavn Rogaland fylkesbibliotek

Institusjonens e-postadresse fylkesbibliotek@rogfk.no

Postadresse Postboks 130 Sentrum

Postnummer 4001

Poststed Stavanger

Institusjonens leder

Fornavn Britt

Etternavn Ellingsdalen

Telefon 95 067 979

E-post britt.ellingsdalen@rogfk.no

Er institusjonens leder kontaktperson for
prosjektet? Ja

Søknadstype

Velg søknadstype

Søknadstype Innsatsområder

Innsatsområder • Nye samarbeidsformer

Prosjekt

Beskriv prosjektet

Prosjekttittel

Kunstig intelligens, kildebevissthet og kritisk mediebruk – et grunnkurs for bibliotekansatte

Mål

Økt kompetanse på kunstig intelligens, kildebevissthet og kritisk mediebruk i folkebibliotekene gjennom kunnskap og konkrete verktøy som bibliotekene kan ta i bruk i hverdagen. Ruste bibliotekene til å være en aktiv partner i å styrke demokratiet lokalt, regionalt og nasjonalt. Sikre befolkningens informasjonsberedskap gjennom sitt lokale bibliotek som del av et større kompetansenettverk.

- Utarbeide et kursopplegg for bibliotekansatte, med mål om at 50% av ansatte i norske folkebibliotek har gjennomført dette kurset innen utgangen av 2025.

- Utarbeide en informasjonskampanje som bibliotekene kan bruke for å markedsføre denne kompetansen i egen kommune.

- Utrede en sertifisering for bibliotek der en gitt andel av staben har tilegnet seg grunnkompetanse på kildebevissthet, kritisk mediebruk og kunstig intelligens og bruker kompetansen aktivt i sine tilbud til innbyggerne.

Prosjektbeskrivelse

Vi ønsker å etablere en grunnleggende opplæring i kildekritikk, kritisk mediebruk og kunstig intelligens for ansatte i folke- og skolebibliotek.

Faktisk.no's skoleavdeling, Tenk, har fra før utarbeidet informasjonsmaterieell og enkle undervisningsopplegg til bruk i bibliotek, i tillegg til en mengde ressurser rettet mot skolen, blant annet en kompetansepakke om kunstig intelligens. Vi vil lage et digitalt kurstilbud knyttet til dette materiellet, en basispakke som setter bibliotekansatte i stand til å veilede sine brukere på en god måte.

Det er et uttalt behov for mer kunnskap om kunstig intelligens både blant bibliotekansatte og i befolkningen. Utgangspunktet for prosjektet er hvordan sosiale medier, ekkokammer og kunstig intelligens påvirker mediehverdagen vår, og hva bibliotekene kan gjøre for å fremme kildebevissthet og kritisk mediebruk.

Bibliotekenes fremste oppgave knyttet til kunstig intelligens er å veilede og informere brukerne, og bygge informasjonskompetanse i befolkningen slik at folk skjønner begrensningene og mulighetene i kunstig intelligens. Hva slags veiledning kan innbyggere forvente å få på biblioteket knyttet til disse spørsmålene? Hvilken minimumskompetanse bør bibliotekansatte ha for å tilby slik veiledning? Med dette kursopplegget ønsker vi å bygge en felles basiskompetanse, slik at folkebibliotekene kan bli samlingspunkter der innbyggere kan teste, lære og få kompetent veiledning i kildebevissthet,

kritisk mediebruk og bruk av kunstig intelligens i hverdagen.

Prosjektet tenkes gjennomført i fire overlappende etapper:

1. Utarbeide et kursopplegg for bibliotekansatte knyttet til Tenk sine eksisterende nettressurser.

Kurset tenkes utformet som fem kompetansepakker bestående av foredrag, oppgaver og nettressurser knyttet til temaer som kildebevissthet og kritisk mediebruk, kritisk lesing, konspirasjonsteorier, algoritmer og plattformer og kunstig intelligens.

2. Tilby kurset til ansatte i landets folke- og skolebibliotek i form av en digital kursrekke som gjennomføres over en lengre tidsperiode. Foredragene vil strømmes live, men også gjøres tilgjengelig i opptak. Mellom hvert foredrag, vil deltakerne gjennomføre praktiske oppgaver knyttet til tema i sitt eget bibliotek.

3. Utarbeide en informasjonskampanje som bibliotek som har gjennomført kurset kan bruke for å markedsføre sin kompetanse og sitt tilbud i egen kommune.

4. Utrede en sertifisering / ambassadørordning for bibliotek der en gitt andel av staben har tilegnet seg grunnkompetanse på kildebevissthet, kritisk mediebruk og kunstig intelligens og bruker kompetansen aktivt i sine tilbud til innbyggerne.

Opplæringen knyttes til gjennomføring av praktiske oppgaver/prosjekter i bibliotekene. Et eksempel på en slik oppgave er den interaktive utstillingen Jakten på sannheten som i disse dager prøves ut i Bergen offentlige bibliotek. Neste skritt for Jakten på sannheten, er å se på muligheten for å sette opp utstillingen på flere bibliotek i Vestland, og trekke erfaringer som kan bidra til videre spredning av utstillingen. Prosjektet vil i tillegg utarbeide andre, enklere tiltak som bibliotekene kan gjennomføre mens de tar kurset for å få best mulig læringsutbytte.

Prosjektet Morgendagens veileder (Tønsberg bibliotek, 2017-2020) hadde som mål å fornye referansearbeidet og kunnskapsformidlingen i folkebibliotekene for å møte dagens og morgendagens behov hos brukerne. Sluttrapporten fra Morgendagens veileder kom rett før pandemien, og kunnskapsgrunnlaget og anbefalingene derfra har i liten grad blitt fulgt opp i bibliotekfeltet. Prosjektet Formidlingskompetanse i folkebibliotek (FiF) gjennomførte i 2022 en spørreundersøkelse som viste at bare 37% av folkebibliotekansatte er trygge i sin rolle som kunnskapsformidlere.

Et av tiltakene som Morgendagens veileder foreslår, er økt profesjonalisering, for eksempel gjennom etter- og videreutdanning, samt utvikling av kurspakker for publikum. Vårt prosjekt er et svar på dette. Et annet prosjekt som svarer ut anbefalingene i Morgendagens veileder, er Kompetanseløft for formidling av forskningsbasert kunnskap i folkebibliotek (2023-24), et samarbeidsprosjekt mellom OsloMet og fylkesbibliotekene, med mål å stimulere til mer bruk av åpen forskning i folkebibliotekene. I likhet med vårt prosjekt, legger dette prosjektet opp til et bredt kompetanseløft knyttet til en helt spesifikk og aktuell problemstilling. Til sammen vil disse to landsomfattende kursoppleggene styrke

folkebibliotekene som kunnskapsaktører og demokratisk infrastruktur.

Ved å lage et en kompetansepakke som er felles for folke- og skolebibliotek, legger prosjektet grunnlag for nye, spennende samarbeid på tvers av sektorene.

Nettressursene som etableres av Tenk i forbindelse med prosjektet vil eies og videreutvikles av Tenk på deres nettsider. Prosjektet vil lage en inngang til ressursene fra kompetansebanken på Bibliotekutvikling.no.

Dersom vi lander på at en sertifisering/ambassadørordning for folkebibliotek er hensiktsmessig, vil del to av dette prosjektet være å etablere kurset som et fast tilbud og knytte det opp mot en sertifiseringsordning. I et slikt arbeid vil vi involvere flere samarbeidspartnere, deriblant bibliotekutdanningen på OsloMet.

Prosjektet er forankret i Tenk sitt oppdrag som er å styrke kildebevissthet og kritisk mediebruk, og støtter opp under målene i det nasjonale prosjektet FiF (Formidlingskompetanse i folkebibliotek, 2021-2024), satsningsområdet Folkebiblioteket som kunnskapsaktør.

Prosjektet er i tråd med målsettingen i Nasjonal bibliotekstrategi om «[...] å videreutvikle bibliotekene som relevante og viktige kunnskapsinstitusjoner som skal bidra til folkeopplysning og dannelse for befolkningen» (s. 9).

Framdriftsplan

Prosjektet er	Toårig
---------------	--------

Aktivitetsplan for prosjektet

Beskrivelse	Opprette en ressursgruppe med medlemmer fra Sandnes bibliotek og andre samarbeidspartnere i folke- og fylkesbibliotek Ansvar: Rogaland fylkesbibliotek
-------------	---

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.02.2024
----------	------------

Til dato	31.03.2024
----------	------------

Beskrivelse	Utarbeide 5 kompetansepakker. Ansvar: Tenk i samarbeid med ressursgruppen
-------------	--

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.02.2024
----------	------------

Til dato	30.09.2024
----------	------------

Beskrivelse	Underveisevaluering Ansvar: Rogaland fylkesbibliotek i samarbeid med Tenk
-------------	--

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.09.2024
----------	------------

Til dato	30.09.2024
----------	------------

Beskrivelse	Gjennomføre kursrekke Ansvar: Tenk i samarbeid med Rogaland fylkesbibliotek
-------------	--

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.10.2024
----------	------------

Til dato	30.11.2025
----------	------------

Beskrivelse	Utarbeide en informasjonskampanje som bibliotek som har gjennomført kurset kan bruke for å markedsføre bibliotekets kompetanse og tilbud i egen kommune Ansvar: Sandnes bibliotek i samarbeid med Tenk, Rogaland fylkesbibliotek og ressursgruppen
-------------	---

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.09.2024
Til dato	31.08.2025
Beskrivelse	Underveisevaluering Ansvar: Rogaland fylkesbibliotek i samarbeid med Tenk
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.01.2025
Til dato	31.01.2025
Beskrivelse	Utrede en sertifisering / ambassadørordning for bibliotek som har tilegnet seg grunnkompetanse på kildebevissthet, kritisk mediebruk og kunstig intelligens og bruker kompetansen aktivt i sine tilbud til innbyggerne Ansvar: Rogaland fylkesbibliotek i samarbeid med Tenk og ressursgruppen
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.01.2025
Til dato	19.06.2025
Beskrivelse	Sluttevaluering og plan for videreføring
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.10.2025
Til dato	31.12.2025

Andre opplysninger

Andre opplysninger/kommentarer om
framdrifts-/aktivitetsplan

Budsjett

1. prosjektår

Søknadsbeløp fra Nasjonalbiblioteket 1 050 000

Andre inntekter 1. prosjektår

Beskrivelse	Rogaland fylkeskommune
-------------	------------------------

Beløp	170 000
-------	---------

Beskrivelse	Egenandel samarbeidende bibliotek og fylkesbibliotek
-------------	--

Beløp	120 000
-------	---------

Inntekter totalt 1. prosjektår: 1 340 000

Utgifter 1. prosjektår

Beskrivelse	Utarbeide kursopplegg, Tenk 5 kompetansepakker Ca 100 000,- per pakke
-------------	---

Beløp	500 000
-------	---------

Beskrivelse	Utarbeide nettressurser, Tenk
-------------	-------------------------------

Beløp	250 000
-------	---------

Beskrivelse	Informasjonskampanje, frikjøp av prosjektleder fra bibliotek 20% stilling september - desember
-------------	---

Beløp	70 000
-------	--------

Beskrivelse	Prosjektadministrasjon, Rogaland fylkesbibliotek Ca 10% stilling
-------------	---

Beløp	100 000
-------	---------

Beskrivelse	Ressursgruppe, samarbeidende bibliotek Arbeidstid: ca 10 bibliotekansatte som engasjeres i å utarbeide kompetansepakker, utrede sertifisering og utarbeide informasjonskampanje, ca 4 dagsverk per deltaker fordelt på hele året
-------------	--

Beløp	120 000
-------	---------

Utgifter totalt 1. prosjektår:	1 040 000
--------------------------------	-----------

2. prosjektår

Inntekter 2. prosjektår

Beskrivelse	Rogaland fylkeskommune
-------------	------------------------

Beløp	290 000
-------	---------

Beskrivelse	Egenandel samarbeidende bibliotek og fylkesbibliotek
-------------	--

Beløp	120 000
-------	---------

Inntekter totalt 2. prosjektår:	410 000
---------------------------------	---------

Utgifter 2. prosjektår

Beskrivelse	Informasjonskampanje Kjøp av eksterne tjenester
-------------	--

Beløp	300 000
-------	---------

Beskrivelse	Informasjonskampanje - frikjøp av prosjektleder fra bibliotek 20% stilling januar - august
-------------	---

Beløp	130 000
-------	---------

Beskrivelse	Utrede en sertifisering / ambassadørordning Ca ett månedsverk over et halvt år
-------------	---

Beløp	60 000
-------	--------

Beskrivelse	Prosjektadministrasjon, Rogaland fylkesbibliotek Ca 10% stilling
-------------	---

Beløp	100 000
-------	---------

Beskrivelse	Ressursgruppe, samarbeidende bibliotek Arbeidstid: ca 10 bibliotekansatte som engasjeres i å utarbeide kompetansepakker, utrede sertifisering og utarbeide informasjonskampanje, ca 4 dagsverk per deltaker fordelt på hele året
-------------	---

Beløp	120 000
-------	---------

Utgifter totalt 2. prosjektår:	710 000
--------------------------------	---------

Totalt

0

Samarbeidspartnere

Har du samarbeidspartner(e)?	Ja
------------------------------	----

Navn	Tenk, skoleavdelingen til Faktisk.no
------	--------------------------------------

Beskriv samarbeidet	Ansvar for å utarbeide kompetansepakker og nettressurser, pedagogikk og gjennomføring av kurset
---------------------	---

Navn	Sandnes bibliotek
------	-------------------

Beskriv samarbeidet	Bidra inn i ressurgruppe, prosjektledelse for informasjonskampanje
---------------------	--

Navn	Trøndelag fylkesbibliotek
------	---------------------------

Beskriv samarbeidet	Markedsføre kurset overfor bibliotek i eget fylke, bidra inn i ressursgruppen
---------------------	---

Navn	Møre og Romsdal fylkeskommune, seksjon for arkiv, bibliotek og museum
------	---

Beskriv samarbeidet	Markedsføre kurset overfor bibliotek i eget fylke, bidra inn i ressursgruppen
---------------------	---

Navn	Vestland fylkeskommune, bibliotekutvikling
Beskriv samarbeidet	Markedsføre kurset overfor bibliotek i eget fylke, bidra inn i ressursgruppen

Navn	Telemark fylkesbibliotek
Beskriv samarbeidet	Markedsføre kurset overfor bibliotek i eget fylke, bidra inn i ressursgruppen

Navn	Innlandet fylkesbibliotek
Beskriv samarbeidet	Markedsføre kurset overfor bibliotek i eget fylke, bidra inn i ressursgruppen

Vedlegg

Last opp vedlegg

Sammendrag og innsending